מדינת ישראל
משרד החינוך

אורחות החיים במוסד החינוכי

בתקופת הקורונה - שנה"ל תשפ"ב

כ"ג בניסן תשפ"ב
24 באפריל 2022

תוכן עניינים

תוכן עניינים 2

כללי , קווים מנחים לאורחות החיים במוסד החינוכי 3

תחזוקת הניקיון של המוסד החינוכי 4

עטיית מסיכת פה ואף 4

כללי כניסה למוסד החינוכי 5

אוורור 6

כללי התנהגות בשגרת לימודים 6

נוהל גילוי מאומת במוסד החינוכי 7

טיולים פעילות חוץ בית ספרית 7

צהרונים (ניצנים/מיל''ת) 7

כללי הזנה וארוחות 7

הטמעה והסברה - חינוך לבריאות והנחיות קורונה 9

הערה: לתשומת ליבכם! מסמך זה פונה למנהלי ביה"ס ומנהלות גנים גם יחד, אך חלקן של ההנחיות וההוראות מופנות רק לביה"ס/מנהלות גנים.

בהצלחה ובריאות איתנה

הקדמה

הכללים "לאורחות חיים" באים לסייע לכם המנהלים להיערך נכון ולנהל שגרה מותאמת בתקופת הקורונה במוסד החינוכי.

המסמך בנוי באופן שייתן לכם כלים להתארגנות ולקביעת כללים ואורחות חיים בתוך בית הספר / גן הילדים.

מגוון מוסדות החינוך והאופי השונה ביניהם מחייב התאמת ההנחיות למציאות בפועל במוסד החינוכי. מומלץ לעשות זאת בשיתוף הבעלות או הרשות המקומית.

מסמך זה, כפוף להנחיות משרד הבריאות המתעדכנות מזמן לזמן באתר משרד הבריאות

קווים מנחים לאורחות החיים במוסד החינוכי

- הקפדה על ניקיון המוסד החינוכי והיגיינה אישית של התלמידים.
- אוורור – יש לדאוג לאוורור הכיתות ופתיחת חלונות ודלתות ומרחבי הלמידה בכל זמן הפעילות.
- מעקב יומי וצפייה במידע על מאומתי קורונה מבודדים ופטורים מבידוד במוסד החינוכי בדף מידע נתוני קורונה - "דשבורד" מנהלי מוסדות חינוך.
- **גילוי ואבחון מאומת במוסד החינוכי** - ביצוע סדר פעולות מידי על פי הנוהל גילוי מאומת במוסד החינוכי.
- הקפדה על הוראות הבידוד - הסברה והטמעת ההנחיות בקרב צוותי החינוך והתלמידים להקפדה על הוראות הבידוד וקיצור תקופת הבידוד כמפורט באתר משרד הבריאות.
- **יצירת שגרה נורמטיבית** - על הצוותים החינוכיים מוטלת משימה של יצירת שגרה נורמטיבית ככל הניתן, בתוך האתגרים הרבים ומתן מרחב מוגן ובטוח עבור התלמידים , יש לייצר שגרות עבודה בנושאים הבאים:

✓ **שיתוף הורים** - שיתוף ההורים במכלול ההנחיות ושגרת הקורונה הוא הכרחי והוא תנאי להצלחת הפעולה החינוכית בשגרה קשה ומגבילה זו. לפיכך יש לשתף את ההורים, לעדכן אותם וליצור דרכי תקשורת ותיאום טובים ככל האפשר.

✓ גיבוש סדר יום ודרכי הוראה מותאמים למצב

✓ גיבוש צוות חינוכי תומך

✓ חיזוק תחושת המסוגלות של הצוותים החינוכיים

✓ ליווי ותמיכה של ילדים, צוותים והורים הזקוקים לכך באופן מיוחד

✓ לייצר מיפוי בית ספרי וללמוד על הצרכים של ילדי ביה"ס בהיבטים השונים על מנת לבנות תכנית מותאמת.

**אנשי המקצוע של שפ"י עומדים לרשותכם לחשיבה ולהיוועצות בכל דבר ועניין.

תחזוקת הניקיון והיגיינה של המוסד החינוכי

הרשות המקומית/הבעלות מתבקשות להכין את מוסדות החינוך ולהפעיל תכנית ניקוי של מרחבי הלמידה תוך דגש על:

א. מבנה המוסד, הציוד, המתקנים והחצר יהיו נקיים בכל עת.

ב. יונחו במקום הפעילות פחי אשפה במידה מספקת וירוקנו בטרם התמלא.

ג. בחדרי השירותים יוצבו מתקני סבונים/בקבוקי סבון נוזלי ונייר ניגוב במידה מספקת.

ד. מומלץ להציב אמצעים לחיטוי ידיים במקומות נגישים ונראים לעין ברחבי המוסד.

ה. הדרכה והסברה - במרחבי המוסד החינוכי יוצבו, במקומות בולטים, **שלטי הסבר הכוללים**, הנוגעים לחשיבות ההיגיינה ואוורור בכיתות .

ו. ניקיון יסודי של המוסד החינוכי **בסוף כל יום פעילות.**

עטיית מסיכת פה ואף

בוטלה חובת עטיית המסכה בחללים סגורים/בכיתות וכד' למעט במקומות בעלי פוטנציאל הדבקה גבוה : בתי חולים, מוסדות מגן אבות ואימהות, טיסות ואדם הנמצא בדרכו לבידוד.

כללי כניסה למוסד החינוכי

1. **בוטלה מגבלת הכניסה למוסד החינוכי** ואין צורך בהצגת תו ירוק.
2. תסמינים - חל איסור על אדם חולה עם חום מעל 38 מעלות/עם תסמיני קורונה להגיע לביה"ס / גן הילדים (אנשי צוות, מבקרים, הורים ותלמידים וכד'). מי שיש להם חום מעל 38 מעלות או תסמינים – יישארו בבית עד שירד החום ויעברו התסמינים. לאחר מכן, מומלץ יש לעשות בדיקת אנטיגן ביתית לפני חזרתם למוסד החינוכי.

אוורור

1. צוות המוסד ידאג לאוורר את מקום הפעילות בדרך של פתיחת חלונות הכיתה במגבלות הבטיחות ע"פ חוזר מנכ"ל, **ככל האפשר בשני כיווני אוויר שונים (דלת וחלון), במהלך השיעור ובמשך כל זמן ההפסקה.**
2. יש להימנע מלמידה בחללים סגורים ללא חלונות (כדוג' במרחב מוגן קרקעי/מקלט), ככל האפשר.
3. **חדרי ספח -** במקרה של שימוש בחדרי ספח, מוצע לפתוח חלונות לאוורור/להפעיל מאוורר רגיל או מאוורר "וונטה" במרחבים מוגנים.
4. ניתן להפעיל מזגנים בכיתות ובחדרי הלימוד בכל עת אך יחד זאת להשאיר דלת/חלון לתחלופת אוויר במגבלות הבטיחות ע"פ חוזר מנכ"ל.
5. מצ"ב גלויות הסברה: המלצות והנחיות לאוורור מרחבי הלמידה – עברית I ערבית
6. פירוט והרחבה על חשיבות האוורור בקישור – **בדף אוורור בפורטל מוסדות חינוך**

כללי התנהגות בשגרת לימודים

1. **הקפדה על היגיינה**

א. הצוות החינוכי יחנך ויעלה את המודעות להיגיינה בקרב התלמידים ויקפיד **שהתלמידים שוטפים ידיים באופן** תכוף, לפני ואחרי ארוחה, אחרי שירותים, פעילות בחצר או עבודה עם ציוד משותף וכד'.

ב. מינוי תורני ניקיון הכיתה מטעמי חינוך ותרבות לניקיון והיגיינה (מומלץ שכל התלמידים בקבוצה ייקחו חלק בתורנות).

ג. במקרה שבו עובד המוסד החינוכי נדרש למגע עם הפרשות גוף, יעטה העובד כפפות שיסופקו ע"י בעל המוסד, ישליך אותן לפח סגור בתום השימוש וישטוף או יחטא את ידיו מיד לאחר מכן.

2. **חדרי מורים/מקומות עבודה למורים בזמן ההפסקות ובין השעורים:**

א. **מוצע שהמורים השוהים בחדרי** המורים או בעת מפגשי מורים בבית הספר, יקפידו על כללי היגיינה ואוורור החדר.

ב. מומלץ לקבוע מקומות נוספים וקבועים במתחם בית הספר עבור המורים ע"מ לצמצם ככל האפשר את הסיכוי להדבקה (ניתן להשתמש בחדרי הספח, ספרייה, מעבדה, סטודיו, מרחב מוגן ועוד).

3. **התקהלות - בוטלו מגבלות ההתקהלות** באופן כללי ובכלל זה בפעילות החינוכית.
4. **פעילות בתו ירוק** – יש לפעול ע"פ הנחיות משרד הבריאות המתעדכנות מעת לעת באתר שרד הבריאות – תו ירוק.
5. **שיעורי חינוך גופני ואירועי ספורט יתקיימו ע"פ תכנית הלימודים הרגילה.**
6. **בחינות בגרות, הסמכה ומיון למוסדות חינוך (סמינרים חרדיים) – ייבחנו ע"פ תכנית הבחינות הרגילה בתנאים הבאים:**

א. אוורור הכיתות: יש להקפיד על אוורור הכיתות לפני הבחינה ובמהלכה, כמפורט בסעיף אוורור.

ב. תלמיד שנדרש לבידוד במועד הבחינה: יפעל על פי הנחיות משרד הבריאות לקיצור תקופת הבידוד ובהתאם לנוהל מתן אישור יציאה מבידוד לצורך ביצוע בחינת בגרות כמפורט בקישור **נוהל מתן אישור יציאה מבידוד לצורך ביצוע בחינת בגרות**

ג. חולים/מאומתים: יוכלו להיבחן במועד נבצרים בהצגת אישור רפואי על תאריכי המחלה.

טיולים פעילות חוץ בית ספרית יש לפעול ע"פ מתווה טיולים– הנחיות משרד החינוך (קישור)

גילוי ואבחון מאומת במוסד החינוכי - יש לפעול ע"פ נוהל גילוי מאומת במוסד החינוכי.

צהרונים (ניצנים/מיל''ת)

א. הפעלת תכנית הצהרונים תהיה ע"פ "**אורחות חיים במוסד החינוכי**" כמפורט במסמך זה.

ב. חפיפה בין הצוותים צוות הבוקר וצוות הצהריים בדגש על הנחיות הבריאות ואבחון גילוי מאומת במוסד החינוכי וכו'.

כללי הזנה וארוחות

א. כל ילד יגיע עם מארז (קופסה) של ארוחתו. מומלץ שיכלול: כריך בריא, ירק ופרי חתוך.

ב. הורה המעוניין להביא מזון ליום ההולדת יוכל לעשות זאת רצוי בהתאם לחוזר מנכ"ל הזנה ותזונה נכונה במוסדות חינוך אין מניעה בהכנת עוגה ביתית.

ג. מומלץ לשלוח בקבוק מים אישי עם הילד. בעת מילוי בקבוק המים יש למנוע מגע בין פיית הבקבוק לפיית הברז.

ד. הזנה בתכנית ניצנים/צהרונים בהתאם לחוזר המפורסם בפורטל רשויות ובעלויות

ה. במידה ותכנית הלימודים כוללת הכנת מזון ע"י הצוות, ניתן לאפשר פעילות זו, על פי כל כללי ההיגיינה, בהתאם לחוזר מנכ"ל: הזנה וחינוך לתזונה נכונה במוסדות החינוך.

הפסקת אוכל/ארוחות

א. מומלץ בהפסקת אוכל להקצות זמן מוגדר בו התלמידים ישובים במקומותיהם עד תום הארוחה.

ב. בסיום הארוחה, על כל תלמיד לנקות את שולחנו.

ג. יש לזרוק את שאריות המזון בפחי האשפה.

ד. בתחילת ובתום הארוחה יש לרחוץ ידיים במים וסבון.

ילדים אלרגיים

התנהלות במוסד החינוכי בהתאם לחוזר מנכ"ל - התנהלות מוסדות החינוך והצהרונים לשם הבטחת בריאותם של תלמידים.

שימוש במתקני מים קרים (קולרים):

א. בעת השימוש במתקני שתיה למים קרים (קולרים) יש להקפיד לשתות ללא מגע בפיית הברז.

ב. למלא בקבוקים ללא מגע עם הברז, **ככל האפשר** - ראו מסמך מפורט לשימוש במתקני מים קרים.

מוסד חינוכי המפעיל חדר אוכל – כללי היגיינה

א. במוסד חינוכי המפעיל חדר אוכל, מנהל המוסד ינחה את צוות המוסד להבטיח כי יתקיימו תנאים אלה:

1) עובד מוסד העוסק בהכנת מזון ובהגשתו, ובכלל זה עובדי מטבח וחדר אוכל, ילבשו בגדי עבודה נקיים וציוד מגן אישי הכולל, בין השאר, מסכות וכפפות חד-פעמיות שיוחלפו לפי הצורך, וכן אחרי קבלת סחורה, חזרה מהפסקה, פינוי אשפה ועבודות ניקיון.

2) ניתן לאכול בהגשה עצמית בחדר האוכל.

3) במוסדות שבהם יש צורך בשימוש בכלים רב-פעמיים, יודחו הכלים באמצעות מדיח כלים בטמפרטורה של 70 מעלות צלזיוס לפחות, עד לחיטוים; במקרה שבו אין אפשרות הדחה כאמור, ייעשה שימוש בכלים חד-פעמיים.

הפעלת מזנון בבית הספר ע"פ הנחיות משרד הבריאות:

א. הפעלת מזנונים תהיה בהתאם לתקנות של פתיחתם עסקים ע"י משרד הבריאות בהתאם להנחיות המתעדכנות מעת לעת..

ב. המזנון יופעל בהתאם להנחיות הבאות ועל פי הנחיות משרד הבריאות חוזר מנכ"ל משרד החינוך:

1) תקנות משרד הבריאות מכירת מזון בריא במערכת החינוך (מצ"ב)

2) הנחיות ודגשים להפעלת מזנון ע"פ חוזר מנכל משרד החינוך

ארוחות בגן הילדים – דגשים

ארוחת בוקר

בזמן ארוחת הבוקר בגן יש להתנהל כדלקמן:

1. כל ילד יגיע עם קופסה של ארוחתו. מומלץ שתכלול: כריך בריא, ירק ופרי חתוך.
2. במידה וסדר היום בגן כולל הכנת מזון ע"י צוות הגן, ניתן לאפשר פעילות זו כבשגרה, על פי כל כללי ההיגיינה, בהתאם לחוזר מנכ"ל: הזנה וחינוך לתזונה נכונה במוסדות החינוך.
3. בחינוך בקיבוצים תותר הבאת מזון מחדר האוכל לגן
4. **צוות הגן יבטיח ככל האפשר כי תלמידים האוכלים בשטח סגור במקום הפעילות יאכלו את ארוחותיהם כשהם ישובים במקום הקבוע שלהם, ובהתאם ל "הנחיות לצוות הגן במהלך התנהלות ארוחה".**
5. הורה המעוניין להביא מזון לכלל הגן יוכל לעשות זאת ובלבד שישמור על ניקיון והיגיינה.

   (עוגה, חלה וכדומה) בהתאם לחוזר מנכל הזנה וחינוך לתזונה נכונה במוסדות החינוך
6. מומלץ להורים לשלוח בקבוק מים אישי עם הילד.

ארוחות צהריים

1. **כללים לגנים שבהם מתקיימת ארוחת צהריים - הזנה** - בגנים בהם מתקיימת ארוחת צהריים, יש לפעול לפי נוהל משרד הבריאות: "הנחיות לצוות הגן במהלך התנהלות ארוחה".
2. גני הילדים שמבשלים בגן את ארוחת הצהריים, יכולים לבשל כבשגרה.
3. מזון המגיע בתפזורת יחולק אף הוא למנות אישיות / הגשה עצמית לכל ילד/ה.
4. הזנה בתכנית ניצנים/צהרונים בהתאם להוראת מנהל משרד הבריאות (קישור)

הטמעה והסברה – חינוך לבריאות והנחיות קורונה -

ריענון והסבר להתנהלות נכונה בשגרת מוסד חינוכי בעיתוי שייקבע ע"י מנהל המוסד החינוכי בדגש על הנושאים הבאים:

א. נוהל גילוי מאומת במוסד החינוכי וכללי הבידוד.

ב. **מהם תסמיני קורונה ?** קישור לאתר משרד הריאות

ג. כללים לעטיית מסכה במקומות בעלי פוטנציאל גבוה להדבקה ע"פ הנחיות משרד הבריאות המתעדכנות מעת לעת.

ד. **חשיבות האוורור** במרחבי הלמידה כמפורט לעיל – קישור לפורטל דף אוורור

ה. שמירת מרחק והימנעות ממגע פיזי.

ו. כללים וחשיבות ההיגיינה בכלל ובמיוחד בתקופת הקורונה.

ז. שילוט והסברה ברחבי המוסד החינוכי ע"י מודעות ופלקטים נגישים ובולטים.

1. במצב בו נמצא מאומת בכיתה או בגן והתלמידים נדרשים לבידוד, מומלץ להעביר שיעור על מחויבות אישית, על אחריות חברתית תוך ניהול שיח על שמירה על הנהלים בכדי לשמור על בריאותם של כלל החברים לכיתה
2. עידוד חיסונים – ניתן להשתמש בכל הפלטפורמות שפורסמו (פורטלים, רשתות חברתיות וכו')
3. העברת שיעורי בריאות מקוונים לשמירה על היגיינה ובריאות או במאגר הקלטות הנמצאים פורטל עובדי הוראה.
4. עדכון ושיתוף הורים באופן שוטף בכל התפתחות ונהלים והנחיות בריאות הנוגעות לילדיהם.
5. פרסום חומרי הסברה ופלקטים נגישים ובולטים, במרחבי המוסד החינוכי, כגון: כיתות, חצרות, מסדרונות, שירותים וכדומה.

בריאות איתנה ובהצלחה

חדר מצב משרד החינוך